Sprawdzian z oszczędzania i inwestowania

Grupa A

Biznes i zarządzanie: lokaty, papiery wartościowe, fundusze i ryzyko inwestycyjne

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Pani Dominika inwestuje regularnie stałą kwotę co miesiąc w fundusz akcyjny, niezależnie od aktualnej ceny jednostki uczestnictwa. Taka strategia nazywana jest:

(A) dywersyfikacją portfela (rozłożeniem ryzyka na aktywa)
(B) krótką sprzedażą (ang. short selling, gra na spadki)
(C) uśrednianiem ceny zakupu (ang. dollar-cost averaging)
(D) dźwignią finansową (inwestowaniem pożyczonych środków)

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Pan Dawid kupił czteroletnie obligacje skarbowe indeksowane inflacją, których oprocentowanie w pierwszym roku jest stałe, a w kolejnych latach zależy od wskaźnika inflacji powiększonego o marżę. Jakie ryzyko ogranicza w ten sposób inwestor w porównaniu z lokatą o stałym oprocentowaniu?

(A) Ryzyko kredytowe emitenta (niewypłacalności Skarbu Państwa)
(B) Ryzyko utraty realnej wartości oszczędności wskutek inflacji
(C) Ryzyko walutowe wynikające ze zmian kursu złotego do euro
(D) Ryzyko płynności, czyli trudności ze sprzedażą obligacji przed terminem

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Inwestor kupił obligację zerokuponową o wartości nominalnej 1 000 zł za 920 zł i zamierza trzymać ją do wykupu. Na czym polega jego zarobek?

(A) na różnicy między wartością nominalną a ceną zakupu
(B) na corocznie wypłacanym kuponie odsetkowym
(C) na dywidendzie wypłacanej z zysku emitenta
(D) na prawie głosu na walnym zgromadzeniu emitenta

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj instrument finansowy do jego głównej cechy.

1. Lokata bankowa	…	A. gwarantowany zwrot kapitału objęty ochroną Bankowego Funduszu Gwarancyjnego do ustawowego limitu
2. Obligacje skarbowe	…	B. środki wielu inwestorów zarządzane wspólnie przez profesjonalnego zarządzającego
3. Akcje spółki giełdowej	…	C. udział we współwłasności firmy, którego wartość zależy od notowań na giełdzie
4. Jednostki funduszu inwestycyjnego	…	D. pożyczka udzielana państwu z ustalonym z góry oprocentowaniem i terminem wykupu

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj cel oszczędzania do instrumentu finansowego, który jest dla niego najbardziej odpowiedni.

1. fundusz awaryjny na nagłe wydatki	…	A. lokata terminowa na kilkanaście miesięcy o z góry znanym, stałym oprocentowaniu
2. zakup samochodu za dwa lata	…	B. systematyczne inwestowanie w fundusze akcyjne lub ETF-y akcyjne
3. oszczędzanie na emeryturę za 30 lat	…	C. obligacje skarbowe indeksowane wskaźnikiem inflacji
4. ochrona oszczędności przed inflacją przy niskim apetycie na ryzyko	…	D. konto oszczędnościowe z możliwością szybkiej wypłaty środków bez utraty odsetek

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–4 pkt)

Dopasuj błąd psychologiczny popełniany przez inwestorów do opisu zachowania.

1. efekt stada	…	A. przetrzymywanie tracących akcji w nadziei na odbicie, byle nie zamknąć pozycji ze stratą
2. nadmierna pewność siebie	…	B. przecenianie własnej zdolności przewidywania kursów i rezygnacja z dywersyfikacji
3. awersja do straty	…	C. kupowanie akcji tylko dlatego, że kupują je wszyscy znajomi i media
4. efekt zakotwiczenia	…	D. ocenianie, czy akcja jest tania, wyłącznie przez porównanie z ceną, po której się ją kupiło

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Dwie osoby zaczęły odkładać na emeryturę tę samą kwotę miesięcznie przy tym samym oprocentowaniu: pani Ola w wieku 25 lat, pan Michał w wieku 45 lat. Obie oszczędzają do 65. roku życia. Wyjaśnij, odwołując się do procentu składanego, dlaczego pani Ola zgromadzi znacznie więcej niż dwukrotność kapitału pana Michała, mimo że wpłaci tylko dwa razy więcej.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij różnicę między analizą fundamentalną a analizą techniczną jako metodami wyboru akcji do inwestycji. Do każdej metody podaj jeden przykład informacji, na której się opiera.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Pani Ewa trzymała przez rok oszczędności na lokacie oprocentowanej 6% w skali roku. W tym samym roku inflacja wyniosła 8%. Rozstrzygnij, czy siła nabywcza oszczędności pani Ewy po roku wzrosła, czy zmalała, i uzasadnij odpowiedź, podając przybliżoną realną stopę zwrotu z lokaty. Pomiń podatek od zysków kapitałowych.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Opis oferty. Firma Złota Fala proponuje program inwestycyjny z gwarantowanym zyskiem 15% miesięcznie. Aby przystąpić, trzeba wpłacić co najmniej 5 000 zł. Uczestnik otrzymuje dodatkową premię za każdą nową osobę, którą namówi do wpłaty, a firma nie ujawnia, w co inwestuje środki, i nie figuruje w rejestrach Komisji Nadzoru Finansowego. Rozstrzygnij, czy opisana oferta ma cechy piramidy finansowej, i uzasadnij odpowiedź, wskazując dwie takie cechy.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/biznes-zarzadzanie/oszczedzanie-i-inwestowanie

Sprawdzian z oszczędzania i inwestowania

Grupa B

Biznes i zarządzanie: lokaty, papiery wartościowe, fundusze i ryzyko inwestycyjne

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Pan Bartłomiej porównuje dwie lokaty bankowe o identycznym oprocentowaniu nominalnym 6% w skali roku: pierwsza ma kapitalizację odsetek co miesiąc, druga — dopiero na koniec roku. Która lokata przyniesie wyższy faktyczny zysk po roku?

Ⓐ Lokata z kapitalizacją miesięczną, ponieważ odsetki dopisywane częściej same zaczynają procentować.

Ⓑ Lokata z kapitalizacją roczną, ponieważ odsetki są naliczane jednorazowo od pełnej kwoty.

Ⓒ Obie lokaty przyniosą dokładnie taki sam zysk, niezależnie od częstotliwości kapitalizacji.

Ⓓ Nie da się tego ustalić bez znajomości dokładnej kwoty wpłaty.

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Program długoterminowego oszczędzania na emeryturę, w którym wpłaty finansują wspólnie pracownik, pracodawca i państwo (wpłata powitalna oraz dopłaty roczne), a pracownik jest do niego zapisywany automatycznie z możliwością rezygnacji, to

Ⓐ Indywidualne Konto Emerytalne (IKE).

Ⓑ Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE).

Ⓒ Pracowniczy Plan Kapitałowy (PPK).

Ⓓ Otwarty Fundusz Emerytalny (OFE).

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Inwestor posiadający akcje wyłącznie jednej spółki postanowił rozłożyć swój kapitał na akcje dwudziestu różnych spółek z różnych branż. Jaki rodzaj ryzyka inwestycyjnego ograniczył w ten sposób najbardziej?

Ⓐ Ryzyko systematyczne (rynkowe), związane z ogólną koniunkturą giełdową

Ⓑ Ryzyko specyficzne (niesystematyczne), związane z sytuacją pojedynczej spółki

Ⓒ Ryzyko walutowe

Ⓓ Ryzyko stopy procentowej

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj cechę inwestycji do instrumentu finansowego, do którego najlepiej pasuje.

1. Najwyższe bezpieczeństwo kapitału spośród wymienionych, gwarancja państwa	...	A.	Akcje spółek notowanych na giełdzie
2. Potencjalnie najwyższy zysk, ale i najwyższe ryzyko utraty kapitału	...	B.	Obligacje skarbowe
3. Łatwa dywersyfikacja przy niewielkim kapitale, zarządzanie profesjonalnym zespołem	...	C.	Jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego
4. Stały, znany z góry dochód, brak notowań rynkowych w trakcie trwania umowy	...	D.	Lokata bankowa o stałym oprocentowaniu

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj rodzaj funduszu inwestycyjnego do jego typowej charakterystyki.

1. Fundusz rynku pieniężnego	...	A.	Łączy akcje i obligacje w jednym portfelu — ryzyko umiarkowane do wysokiego.
2. Fundusz obligacji	...	B.	Inwestuje w krótkoterminowe, bezpieczne instrumenty dłużne — niskie ryzyko i niska oczekiwana stopa zwrotu.
3. Fundusz akcyjny	...	C.	Inwestuje głównie w obligacje skarbowe i korporacyjne — umiarkowane ryzyko.
4. Fundusz mieszany (zrównoważony)	...	D.	Inwestuje głównie w akcje spółek giełdowych — wysokie ryzyko i potencjalnie wysoka stopa zwrotu.

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–4 pkt)

Dopasuj rodzaj ryzyka inwestycyjnego do jego opisu.

1. Ryzyko rynkowe	...	A.	Zmiana kursu waluty obcej wpływa na wartość inwestycji zagranicznej po przeliczeniu na złote.
2. Ryzyko kredytowe	...	B.	Wartość inwestycji zmienia się wraz z wahaniami cen na giełdzie lub w gospodarce.
3. Ryzyko walutowe	...	C.	Trudność w szybkiej sprzedaży inwestycji po cenie zbliżonej do jej wartości rynkowej.
4. Ryzyko płynności	...	D.	Emitent obligacji lub inny dłużnik może nie wywiązać się ze spłaty zobowiązania.

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Spółka wyemitowała obligacje o zmiennym oprocentowaniu ustalanym jako „WIBOR + 0,5%". Wyjaśnij, jak zmieni się wysokość kuponu, jeśli stopa WIBOR wzrośnie z 5% do 6%, i oceń, dla której strony (emitenta czy obligatariusza) taka zmiana jest korzystna.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Pani Weronika (32 lata) ma nadwyżkę finansową, którą chce ulokować na 3 lata, i deklaruje, że nie zaakceptuje utraty żadnej części zainwestowanego kapitału. Wskaż, który z dwóch instrumentów — lokata bankowa objęta gwarancjami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, czy akcje spółek notowanych na GPW — lepiej odpowiada jej oczekiwaniom, i uzasadnij odpowiedź.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Pan Patryk (55 lat) planuje przejść na emeryturę za 5 lat i chce w tym czasie ulokować swoje dotychczasowe oszczędności. Wyjaśnij, dlaczego przy tak krótkim horyzoncie inwestycyjnym doradcy finansowi zalecają zmniejszenie udziału akcji w portfelu na rzecz instrumentów o niższym ryzyku.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Pan Damian zgromadził poduszkę finansową w wysokości 18 000 zł, odpowiadającą sześciu miesiącom jego wydatków. Pod wpływem artykułu o szybkich zyskach postanowił przeznaczyć całą tę kwotę na zakup jednej kryptowaluty. Rozstrzygnij, czy decyzja pana Damiana jest zgodna z zasadami rozsądnego zarządzania finansami osobistymi, i uzasadnij odpowiedź, odwołując się do funkcji poduszki finansowej oraz do zasady dywersyfikacji.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/biznes-zarzadzanie/oszczedzanie-i-inwestowanie

Sprawdzian z oszczędzania i inwestowania

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **B**

3. (1 pkt) **A**

4. (4 pkt) **1–A, 2–D, 3–C, 4–B** — po 1 pkt za parę

5. (4 pkt) **1–D, 2–A, 3–B, 4–C** — po 1 pkt za parę

6. (4 pkt) **1–C, 2–B, 3–A, 4–D** — po 1 pkt za parę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Przy procencie składanym odsetki są dopisywane do kapitału i w kolejnych okresach same przynoszą odsetki, dlatego kapitał rośnie coraz szybciej, a nie o stałą kwotę rocznie. Pani Ola oszczędza 40 lat, więc jej pierwsze wpłaty zdążą się kilkakrotnie podwoić, a pan Michał daje swoim pieniądzom najwyżej 20 lat. Ponieważ największy przyrost przypada na ostatnie lata oszczędzania, dodatkowe 20 lat pani Oli daje efekt znacznie większy niż podwojenie wpłat.
Punktacja: 1 pkt za wyjaśnienie istoty procentu składanego (odsetki dopisywane do kapitału same przynoszą odsetki, kapitał rośnie wykładniczo, a nie liniowo). 1 pkt za odniesienie do czasu: wpłaty pani Oli pracują 40 lat, a najwcześniejsze wpłaty zdążą wielokrotnie się podwoić, podczas gdy wpłaty pana Michała pracują najwyżej 20 lat. Łącznie 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Analiza fundamentalna polega na ocenie rzeczywistej wartości spółki: inwestor bada jej sprawozdania finansowe, np. zysk netto i poziom zadłużenia, a także sytuację branży i gospodarki, aby sprawdzić, czy akcje są niedowartościowane. Analiza techniczna pomija kondycję spółki i skupia się na wykresie kursu i wolumenu obrotu, szukając powtarzalnych formacji i trendów, np. przebicia linii trendu, które mają zapowiadać dalszy ruch ceny.
Punktacja: 1 pkt za poprawne rozróżnienie: analiza fundamentalna ocenia wartość spółki na podstawie jej sytuacji finansowej i otoczenia, analiza techniczna prognozuje kursy na podstawie historycznych notowań i wolumenu. 1 pkt za dwa trafne przykłady informacji, np. fundamentalna: zysk netto, zadłużenie, perspektywy branży, wskaźnik cena/zysk; techniczna: wykres kursu, linie trendu, średnie kroczące, wolumen obrotu. Łącznie 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Siła nabywcza oszczędności zmalała. Nominalnie kapitał wzrósł o 6%, ale ceny wzrosły o 8%, więc realna stopa zwrotu wynosi w przybliżeniu 6% − 8% = −2%. Za większą nominalnie kwotę pani Ewa kupi mniej dóbr niż rok wcześniej.
Punktacja: 1 pkt za poprawne rozstrzygnięcie (siła nabywcza zmalała). 1 pkt za uzasadnienie z przybliżoną realną stopą zwrotu (ok. −2 punkty procentowe: 6% − 8%) lub równoważne wyjaśnienie, że ceny rosły szybciej niż wartość oszczędności. Łącznie 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Tak, oferta ma cechy piramidy finansowej. Po pierwsze, obiecuje gwarantowany zysk 15% miesięcznie, czyli około 180% rocznie, czego nie da się osiągnąć bez ogromnego ryzyka, a żadna legalna inwestycja nie gwarantuje takich stóp zwrotu. Po drugie, premie za pozyskiwanie nowych uczestników wskazują, że wypłaty dla wcześniejszych inwestorów są finansowane z wpłat kolejnych osób, a nie z realnych zysków; dodatkowo brak nadzoru KNF i nieujawnianie sposobu inwestowania to sygnały ostrzegawcze.
Punktacja: 1 pkt za poprawne rozstrzygnięcie (tak, oferta ma cechy piramidy finansowej). 1 pkt za wskazanie dwóch cech, np. nierealistycznie wysoki i gwarantowany zysk, wynagradzanie za werbowanie nowych uczestników (wypłaty finansowane z wpłat kolejnych osób), brak informacji o realnej działalności inwestycyjnej, brak nadzoru KNF. Łącznie 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **C**

3. (1 pkt) **B**

4. (4 pkt) **1–B, 2–A, 3–C, 4–D** — po 1 pkt za parę

5. (4 pkt) **1–B, 2–C, 3–D, 4–A** — po 1 pkt za parę

6. (4 pkt) **1–B, 2–D, 3–A, 4–C** — po 1 pkt za parę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Oprocentowanie to stopa bazowa plus stała marża 0,5 punktu procentowego. Przy WIBOR 5% kupon wynosi 5,5%, a po wzroście do 6% — 6,5% rocznie. Zmiana jest korzystna dla obligatariusza, który dostaje wyższe odsetki, a niekorzystna dla emitenta, bo rośnie koszt obsługi jego długu.
Punktacja: 1 pkt — poprawne wyliczenie/opis zmiany: oprocentowanie rośnie z 5,5% do 6,5% (o 1 punkt procentowy). 1 pkt — ocena: korzystne dla obligatariusza (wyższe odsetki), niekorzystne dla emitenta (wyższy koszt długu).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Lepszym wyborem jest lokata bankowa objęta gwarancjami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, ponieważ gwarantuje zwrot zdeponowanego kapitału (do ustawowego limitu) niezależnie od sytuacji banku, więc nie ma ryzyka utraty części wpłaconych środków. Akcje spółek giełdowych podlegają natomiast wahaniom kursu i w krótkim, trzyletnim horyzoncie mogłyby przynieść stratę części zainwestowanego kapitału, co jest sprzeczne z oczekiwaniami pani Weroniki.
Punktacja: 1 pkt za wskazanie lokaty bankowej jako właściwego wyboru. 1 pkt za uzasadnienie odwołujące się do gwarancji BFG i/lub do zmienności (ryzyka) kursów akcji. Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Przy krótkim horyzoncie inwestycyjnym nie ma czasu, by przeczekać ewentualną bessę na giełdzie i odrobić stratę przed momentem, gdy pieniądze będą potrzebne. Zmniejszenie udziału akcji na rzecz obligacji czy lokat ogranicza ryzyko, że tuż przed emeryturą wartość oszczędności gwałtownie spadnie, gdy nie będzie już czasu na odbudowanie kapitału.
Punktacja: 1 pkt za wskazanie, że krótki horyzont ogranicza możliwość przeczekania spadków na giełdzie + 1 pkt za wskazanie konsekwencji (ryzyko utraty części kapitału tuż przed przejściem na emeryturę). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Nie, decyzja jest niezgodna z zasadami rozsądnego zarządzania finansami. Poduszka finansowa ma zabezpieczać na wypadek utraty pracy lub nagłego wydatku, dlatego powinna być trzymana w bezpiecznych i płynnych formach, np. na koncie oszczędnościowym, a nie w kryptowalucie, której wartość może w krótkim czasie spaść o kilkadziesiąt procent. Ponadto ulokowanie całej kwoty w jednym instrumencie narusza zasadę dywersyfikacji: gdyby pan Damian chciał inwestować w kryptoaktywa, powinien to robić tylko za nadwyżki ponad poduszkę i w niewielkiej części portfela.
Punktacja: 1 pkt za poprawne rozstrzygnięcie (nie, decyzja jest niezgodna z zasadami). 1 pkt za uzasadnienie zawierające dwa elementy: poduszka finansowa ma być bezpieczna i płynna, bo służy na nagłe wydatki, a kryptoaktywa są bardzo zmienne; ulokowanie całości w jednym instrumencie łamie zasadę dywersyfikacji i naraża na utratę całości. Łącznie 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 23 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	21–23 pkt
dobry (4)	18–20 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	7–11 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/biznes-zarzadzanie/oszczedzanie-i-inwestowanie**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.